

Kriminaliteta v letu 1995

Staš Svetek*

Slovenska policija je leta 1995 obravnavala 38.178 (43.635) kaznivih dejanj ali 12,5 % manj kot leto prej. Pri 23,4 % kaznivih dejanj so policiisti uvedli pregon na predlog oškodovancev. Manjše število obravnavanih in evidentiranih kaznivih dejanj je bolj odraz sprememb v kazenski zakonodaji (pregon na predlog oškodovanca, razmejitve kaznivih dejanj tatvine in velike tatvine glede na višino škode) kot dejanskega zmanjšanja kriminalitete. Policija je namreč obravnavala manj drobnih premoženskih deliktor, medtem ko je bilo hujših kaznivih dejanj (umorov, ropov, posilstev, tatvin avtomobilov, deliktor v zvezi z mamilami in orožjem ipd.) zabeleženih več kot leta 1994. Pri tem je treba upoštevati, da popolna primerjava s kriminaliteto, ki je bila obravnavana pred uveljavitvijo nove kazenske zakonodaje, ni več mogoča.

Med znano kriminaliteto je bilo 735 ali 1,9 % kaznivih dejanj posledica organizirane kriminalne dejavnosti, 4.162 ali 10,9 % kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete in 4.475 ali 11,7 % kaznivih dejanj mladoletnikov. Razmeroma največ kaznivih dejanj organizirane kriminalitete je bilo povezanih s tatvinami avtomobilov, nedovoljeno trgovino z mamilami in orožjem ter s prostitucijo. Na področju gospodarske kriminalitete so kriminalisti podali precej manj ovadb zaradi poslovnih goljufij ter obravnavali nekatere nove in več težjih oblik kriminalitete, povezanih zlasti s privatizacijo družbenega premoženja, nezakonitimi tujimi vlaganjimi, pranjem denarja, utajami davščin in neupravičenim izkoriščanjem avtorskih pravic. Med 29.192 ovadenimi osumljenci kaznivih dejanj je bilo 22,8 % mladoletnikov in 8,6 % tuhij državljanov.

Slovenski uniformirani in kriminalistični policiji je s strokovnim delom uspelo omejiti kriminalna ravnana in prodor mednarodnega organiziranega kriminala v državo. Večja kakovost preiskovanja kriminalitete se je odrazila v deležu pojasnjениh kaznivih dejanj, ki je v letu 1995 znašal kar 60,4 % (v letu 1994 - 57,5 %).

Ključne besede: kriminaliteta, kriminalna statistika, kazniva dejanja, osumljenci, policija.

UDK: 343.3/7(497.12)»1995«

METODOLOŠKO POJASNILO

Podatki o kriminaliteti izvirajo iz evidence Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije o kaznivih dejanjih, za katera je policija na podlagi utemeljenega suma o storitvi podala kazensko ovadbo državnemu tožilstvu. V njej ni zajetih kaznivih dejanj ogrožanja cestnega prometa, ki so evidentirana ločeno. V kriminalitetni statistiki tudi ni kaznivih dejanj, ki so jih povzročili otroci, ker le-ti niso subjekt kazenskopravne odgovornosti.

Podatki ne održajo celotne kriminalitete, kajti odvisni so od dejavnosti subjektov, ki kazniva dejanja prijavljajo, odkrivajo in obravnavajo. Številnejša od uradnih podatkov ali v t.i. temnem polju so lahko predvsem tista dejanja, pri katerih formalno ni žrtve (npr. trgovanje z mamilami in orožjem) ali pri katerih žrtev ni vedno pripravljena prijaviti dejanja (spolni delikti, dejanja z manjšo premožensko škodo, nasilna dejanja, kjer se žrtev boji maščevanja storilca ipd.). Poleg tega na število uradno ugotovljenih kaznivih dejanj vplivajo spremembe merit o tem, kaj je kaznivo in kaj ne, pa tudi kadrovske in materialno tehnične zmogljivosti policije. Prikazana so kazniva dejanja, ki jih je policija v določenem obdobju obravnavala in po kazenski ovadbi evidentirala, ne pa dejanja, ki so bila takrat storjena. Za precej kaznivih dejanj policija ne izve takoj oz. jih ugotavlja ali preiskuje dlje časa, kar pomeni, da so na podlagi kazenske ovadbe evidentirana šele po nekaj mesecih, včasih pa tudi po nekaj letih od storitve. Za prikaz kriminalitete po obdobjih storitve, kar je sicer ustreznejše merilo za proučev-

vanje tovrstnih pojavov, bi bil potreben najmanj enoleten časovni odmik od zadnjega statistično prikazanega obdobja. Kriminalitetna statistika za preteklo leto zato prikazuje kazniva dejanja, ki jih je policija evidentirala v tem letu. Enako so prikazani tudi primerjalni podatki iz prejšnjih let. Kljub pomanjkljivostim pa takšen način prikazovanja še najbolj odraža stanje na področju kriminalitete iz bližnje preteklosti.

V začetku leta 1995 je v Sloveniji začela veljati nova kazenska zakonodaja. Z novim kazenskim zakonikom so deviantna ravnana inkriminirana na novo in nekoliko drugače, kar pomeni, da posamezne vrste kaznivih dejanj, ki so bile obravnavane pred in po 1. januarju 1995, niso več popolnoma primerljive. Strokovnjaki Ministrstva za notranje zadeve so prevedli inkriminacijo deliktor iz stare v novo kazensko zakonodajo, tako da so kazniva dejanja, ki so jih kriminalisti in policiisti obravnavali v prejšnjih letih po starih kazenskih zakonih, prikazana kot bi bila obravnavana po novem kazenskem zakoniku. To pomeni, da so npr. tatvine pred letom 1995, ko so bile obravnavane še po 165. členu starega KZ RS, primerjalno prikazane kot kazniva dejanja po 211. členu novega kazenskega zakonika. Kljub temu je treba upoštevati, da obravnavane kriminalitete ni več mogoče absolutno primerjati, zdaj prikazani primerjalni podatki iz prejšnjih let pa se zaradi "prevedene inkriminacije" ponekod razlikujejo od istovrstnih podatkov v takratnih poročilih.

Leta 1995 se je bistveno spremenila opredelitev gospodarske kriminalitete, kamor zdaj sodijo kazniva dejanja po členih od 158 do 168, 205 do 207, 209, 210, 220, 225, 231 do 250, 252 do 254, 259 do 269, 292, 293, 307, 333, 336 in 341 novega kazenskega zakonika ter

* Staš Svetek, vodja oddelka za analitiko Uprave kriminalistične službe Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije, Stefanova 2, 1001 Ljubljana.

v skladu s členom 392 tudi kazniva dejanja po členih od 127 do 130, 132 in 139 starega kazenskega zakona RS. Poleg tega sodijo v gospodarsko kriminaliteto tudi tista kazniva dejanja po členih 217, 255, 258, 297, 298 in 335 kazenskega zakonika, ki so povezana s poslovanjem gospodarskih subjektov (npr. poslovne goljufije). V primerjalnih obdobjih iz prejšnjih let so gospodarska kazniva dejanja prikazana kot bi bila inkriminirana po novem kazenskem zakoniku in tako, da ustrezajo novi opredelitvi tovrstne kriminalitete, ki med drugim ne pozna več delitve na tipična in netipična kazniva dejanja.

V letu 1995 je slovenska policija začela evidentirati kazniva dejanja, ki so posledica organizirane kriminalne dejavnosti. Ker organizirana kriminaliteta pred tem ni bila statistično evidentirana, je prikazana brez primerjalnih podatkov. Podatki kažejo, da so posledica organizirane kriminalne dejavnosti tudi kazniva dejanja, ki sicer sodijo v splošno kriminaliteto (npr. nekateri premoženjski delikti), in obratno, da med kaznivimi dejanji, sicer značilnimi za organizirano kriminaliteto (npr. pri ilegalni trgovini z mamilami in orožjem) precej deliktov nima organiziranega ozadja.

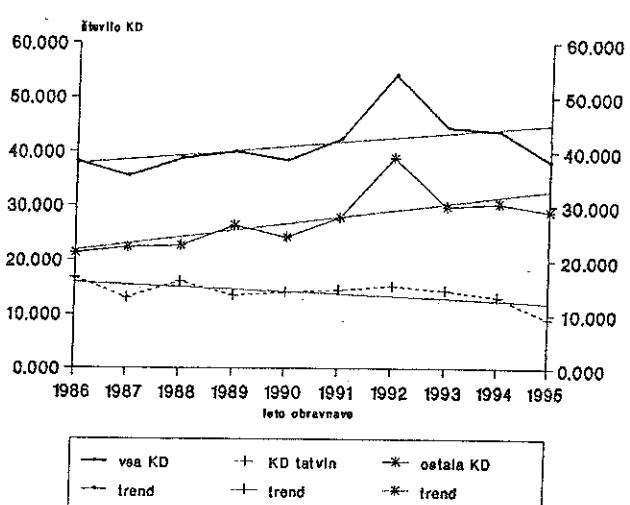
Omenjene ugotovitve so narekovali drugačno prikazovanje in poimenovanje posameznih segmentov kriminalitete. Evidentirana organizirana kriminalita, ki zajema tudi klasična in gospodarska kazniva dejanja, je po novem prikazana posebej. Pojavne oblike, sicer značilne za organizirani kriminal (mamila, orožje, ponarejen denar ipd.), vendar z razmeroma velikim deležem kaznivih dejanj, ki niso posledica organizirane dejavnosti, so poimenovane "posebne oblike" kriminalitete. Celotno kriminaliteto sestavljajo torej kazniva dejanja klasične, gospodarske in posebnih oblik kriminalitete. Vzporedno sta prikazani tudi organizirana in mladoletniška kriminalita, ki pa lahko zajemata vse tri prej navedene segmente.

Nekateri podatki, navedeni pri primerjavi s kriminaliteto sosednjih držav, se razlikujejo od analognih podatkov v nadaljevanju (npr. delež preiskanih umorov v Sloveniji). Posamezne vrste deliktorov so namreč opredeljene v skladu z INTERPOL-ovo metodologijo in tako npr. mednarodno primerljivi podatki o številu umorov zajemajo kazniva dejanja umora po 127. členu, uboja na mah po 128. členu in detomora po 130. členu slovenskega kazenskega zakonika.

Število osumljencev, ki so bili zaradi utemeljenega suma storitve kaznivih dejanj ovadeni državnemu tožilstvu, je statistično in ne pomeni dejanskega števila ovadenih oseb. Nekdo, ki je bil npr. v istem letu ovaden zaradi več kaznivih dejanj, se večkrat pojavi tudi v skupnem številu ovadenih, zato je statistično število povprečno za 65 % više od dejanskega.

1. SPLOŠNE ZNAČILNOSTI KRIMINALITETE

GRAFIKON 1: Gibanje kriminalitete v letih 1986-1995

V obdobju zadnjih desetih let je na območju Slovenije značilna težnja k naraščanju števila kaznivih dejanj (GRAFIKON 1). Na izjemen porast v letu 1992 je najbolj vplivalo povečanje števila obravnavanih kaznivih dejanj z elementi nasilja ter hujših premoženjskih in gospodarskih deliktorov. Gibanje kriminalitete, ki je najbolj intenzivno naraščala v zadnji tretjini leta 1991 in dosegla vrh v prvi tretjini leta 1992, kaže, da je porast v največji meri posledica izrednih razmer v letu 1991.

V primerjavi z drugimi vrstami kaznivih dejanj, število navadnih tatvin postopoma upada. Kriminalisti ocenjujejo, da statistični upad ni posledica dejanskega stanja, temveč manjše pripravljenosti ljudi, da bi kazniva dejanja prijavili.

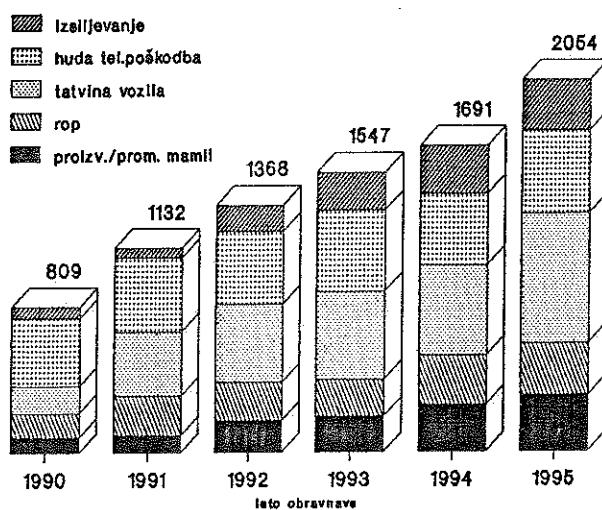
Na kriminaliteto v Sloveniji je najbolj vplival proces družbene tranzicije in lastninjenja družbenega premoženja, brezposelnost, vojna na Balkanu in tokovi mednarodnega kriminala, ki vedno bolj pridrajo tudi v slovenski prostor, kar se je odrazilo v naraščanju ilegalne preprodaje orožja in mamil, prehajanja državne meje, prostitucije, tatvin avtomobilov, izsiljevanja, hujših oblik gospodarske kriminalitete ipd.

1. 1. Kriminaliteta v letu 1995

Statistični podatki kažejo, da je slovenska policija v letu 1995 obravnavala manj kaznivih dejanj kot v preteklih letih. Kljub splošnemu upadu, katerega so povzročili predvsem drobni premoženjski delikti

(tatvine), katerih policija zaradi uvedbe pregona na predlog oškodovanca v kazensko zakonodajo in zaradi nepripravljenosti oškodovancev za pregon ni obravnavala niti evidentirala, se je nadaljevalo naraščanje hujših kaznivih dejanj (GRAFIKON 2). Ogroženost ljudi s kriminaliteto v Sloveniji je bila zmerna, vendar je zaradi vedno večjega števila hujših deliktov postopoma naraščala, kar se bo predvidoma nadaljevalo tudi v letu 1996.

GRAFIKON 2: Gibanje hujših oblik kriminalitete

Policisti in kriminalisti so v letu 1995 obravnavali 38.178 (43.635) kaznivih dejanj ali za 12,5 % manj kot leta 1994. Storilci so z njimi povzročili za 13,5 mili-

jarde tolarjev škode (TABELA 1). V strukturi prevladujejo kazniva dejanja klasične kriminalitete - 32.464 ali 85,0 % obravnavanih kaznivih dejanj, sledi 4.162 ali 10,9 % kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete in 1.552 ali 4,1 % kaznivih dejanj posebnih oblik kriminalitete (zlorabe mamil, orožja, ponaranjanja denarja itd.). Med navedenimi segmenti je bilo evidentiranih 735 ali 1,9 % kaznivih dejanj, ki so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti in 4.475 ali 11,7 % kaznivih dejanj, katerih so bili utemeljeno osumljeni mladoletniki.

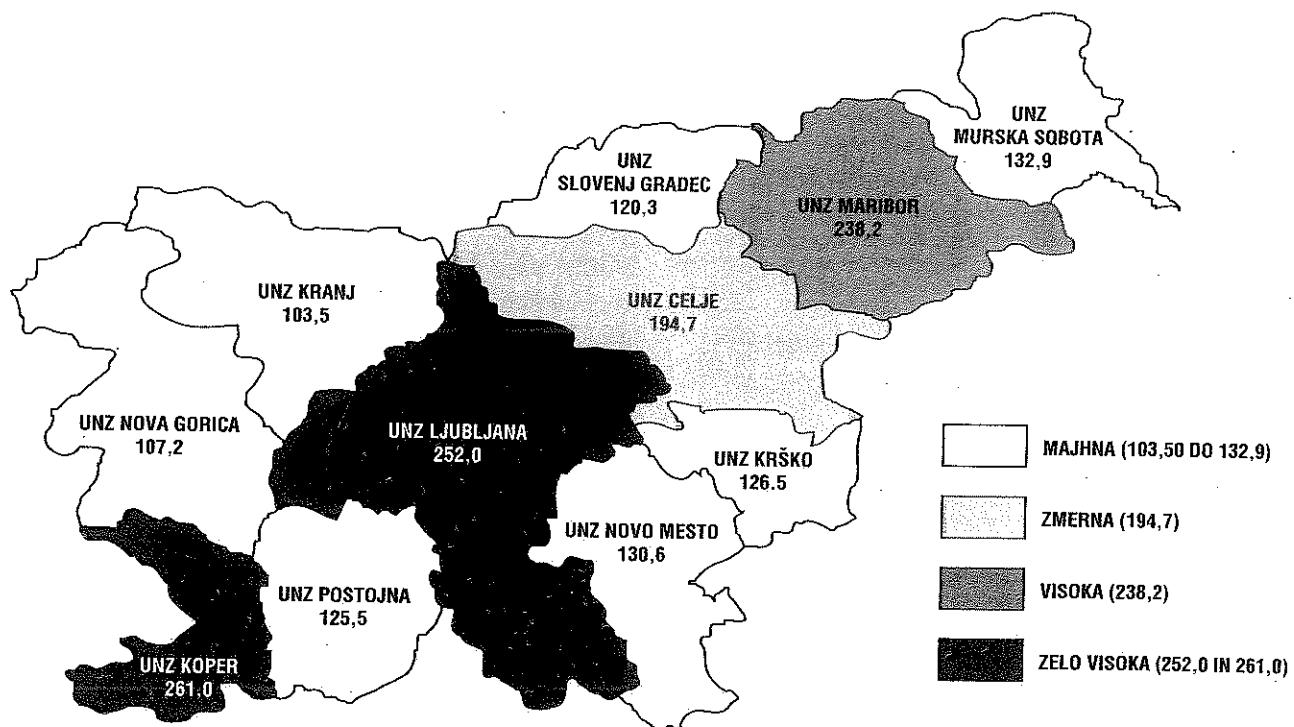
Pri 6.425 ali 23,4 % kaznivih dejanj se je začel pregon na predlog oškodovanca. Nadpovprečni delež tovrstnih deliktov so obravnavale UNZ Slovenj Gradec (40,2 %), Murska Sobota (37,2 %), Kranj (32,6 %), Nova Gorica (30,6 %), Maribor (25,1 %), Novo mesto (24,9 %) in Celje (23,9 %). Med kaznivimi dejanji, kjer se pregon lahko začne ali na predlog ali po uradni dolžnosti, je bilo razmeroma največ predlogov za pregon podanih za kazniva dejanja poškodovanja tuje stvari (98,4 % pregonov na predlog), ogrožanja z nevarnim orodjem pri pretepu (95,8 % pregonov na predlog), zatajitve (94,3 % pregonov na predlog), lahke telesne poškodbe (58,6 % pregonov na predlog), tatvin (44,1 % pregonov na predlog) itd.

Na območju Slovenije je bilo povprečno 193,3 (221,0) kaznivih dejanj na 10.000 prebivalcev. S kriminaliteto je bilo najbolj obremenjeno območje UNZ Koper (261,0), nadpovprečno pa so bila obremenjena tudi območja UNZ Ljubljana (252,0), Maribor (238,2) in Celje (194,7) (GRAFIKON 3).

TABELA 1: Število kaznivih dejanj in povzročena škoda (v MIO SIT)

Območje obravnavne	Št. KD 1994	Št. KD 1995	Index	Škoda 1994	Škoda 1995	Index
UPRAVA POLICIJE	13	14	107,69	0,33	1,83	555,64
UNZ KOPER	2.777	2.684	96,65	698,07	1.554,50	221,40
UNZ CELJE	5.721	5.009	87,55	1.478,58	1.997,11	135,07
UNZ KRANJ	2.499	2.056	82,27	683,38	831,11	121,62
UNZ LJUBLJANA	17.147	13.859	80,82	3.261,56	3.368,68	103,28
UNZ NOVO MESTO	1.703	1.327	77,92	708,59	626,90	88,74
UNZ SLOV.GRADEC	1.050	919	87,52	339,90	257,97	75,90
UNZ MARIBOR	7.667	7.758	101,19	4.673,31	2.563,78	54,86
UNZ MUR.SOBOTA	1.882	1.746	92,77	1.212,81	611,53	50,42
R SLOVENIJA	43.635	38.178	87,49	27.960,48	13.497,16	48,21
UNZ KRŠKO	970	905	93,30	449,80	188,55	41,92
UNZ POSTOJNA	612	615	100,49	495,42	91,53	18,48
UNZ NOVA GORICA	1.594	1.286	80,68	13.958,73	1.394,65	9,99

GRAFIKON 3: Obremenjenost UNZ¹ glede na kriminalitetno število v letu 1995

Na področju klasične kriminalite je v primerjavi z letom 1994 najbolj upadlo število kaznivih dejanj tativne (od 13.219 na 9.200) in velike tativne (od 12.112 na 10.792), upadlo je tudi število kaznivih dejanj zoper javni red in mir (od 1.047 na 1.108) ter zoper splošno varnost ljudi in premoženja (od 334 na 306), medtem ko je poraslo število ropov (od 275 na 292) ter krvnih (od 1.936 na 2.107) in spolnih deliktov (od 259 na 275) itd.

Med posebnimi oblikami kriminalite se je nadaljevalo naraščanje števila kaznivih dejanj neupravljene proizvodnje in prometa z mamilami (od 261 na 310). Leta 1995 je ponovno poraslo število kaznivih dejanj nedovoljene proizvodnje in prometa z orožjem ali z razstrelilnimi snovmi (od 52 na 275), zaseženih je bilo tudi več kosov vojaškega orožja in razstreliva. Več je bilo tudi kaznivih dejanj prepovedanega prehoda čez državno mejo (porast od 87 na 166) in posredovanja pri prostituciji (porast od 10 na 25) ter izsiljevanja (porast od 269 na 281), katerega so bili v 66,2 %

¹ Obremenjenost območij UNZ s kriminaliteto je prikazana s kriminalitetnim številom, izračunanim na 10.000 prebivalcev. Zaradi večje preglednosti so posamezni razredi obremenitve oblikovani glede na medsebojno razmerje kriminalitetnih števil. Slovensko povprečje je upoštevano v manjši meri.

primerih osumljeni mladoletniki. Po drugi strani je upadlo število kaznivih dejanj ponarejanja denarja (od 481 na 293), prav tako pa je bilo zaseženih manj ponarejenih bankovcev.

Število kaznivih dejanj gospodarske kriminalite se je v letu 1995 zmanjšalo s 4.325 na 4.162 ali za 3,8 %, predvsem zaradi zmanjšanja števila kaznivih dejanj poslovnih goljufij (od 2.197 na 1.886) in zlorabe položaja ali pravic (od 340 na 239).

Nadaljevalo se je upadanje statističnega števila obravnavanih mladoletnikov (od 7.759 na 6.657) in kaznivih dejanj, katerih so bili osumljeni (od 5.599 na 4.475), med njimi pa so porasla kazniva dejanja z elementi nasilja in izsiljevanje.

Pri organizirani kriminaliteti, ki je statistično evidentirana od začetka leta 1995 dalje, je značilno, da prevladujejo kazniva dejanja s področja posebnih oblik kriminalite (52,0 %), sledijo klasične oblike kriminalite (40,0 %), najmanj pa je bilo organizirane kriminalite s področja gospodarstva (8,0 %). Prevladovala so organizirana kazniva dejanja ponarejanja listin, proizvodnje in prometa z mamilami, tativ in avtomobilov, goljufij, overitve lažne vsebine, ponarejanja denarja in prepovedanega prehoda čez državno mejo.

1. 2. Delo policije in preiskanost kaznivih dejanj

Kljub težavam zaradi nedorečene kriminalne politike pri zagotavljanju nacionalne varnosti, pomanjkljivega sodelovanja med različnimi institucijami, prilaganja organov pregona novi kazenski zakonodaji, nedokončanih zakonodajnih postopkov in glede na odrejena proračunska sredstva, je slovenski policiji s preventivno in represivno dejavnostjo uspelo zaježiti število kaznivih dejanj, večji prodor mednarodnega in razraščanje domačega organiziranega kriminala v Sloveniji.

Kriminalisti in policisti so v letu 1995 namenili svojo dejavnost uresničevanju temeljnih ciljev pri preprečevanju, odkrivanju in zatiranju kriminalitete:

- ohranitvi ravni preiskanosti kaznivih dejanj med 55 in 60 %,
- bolj učinkovitemu usmerjanju dela v preiskovanje najtežjih oblik klasičnega kriminala,
- usposabljanju in opremljanju strokovnjakov za preiskovanje organiziranega kriminala in
- izboljšanju kakovosti dokazovanja kaznivih dejanj.

Podatki o splošni preiskanosti kaznivih dejanj, novih tehnikah za preiskovanje sledi s krajev kaznivih dejanj, opravljenem usposabljanju in izpolnjevanju delavcev policije doma in v tujini, kakor tudi pojasnjeni primeri nekaterih težjih deliktov kažejo, da je policija uspešno izpolnila zastavljene cilje. Predvsem zaradi omejenih finančnih in kadrovskih virov pa je bila manj uspešna pri preiskovanju nepojasnjениh primerov hujših kaznivih dejanj iz preteklih let.

Kriminalisti in policisti so preiskali oz. odkrili in ovadili osumljence pri 23.053 ali 60,4 % kaznivih dejanj, kar je doslej najvišja preiskanost kriminalitete v Sloveniji (TABELA 2). V primerjavi z letom 1994 se je preiskanost poslabšala na območju UNZ Maribor, na treh s kriminalitetom nadpovprečno obremenjenih območjih (UNZ Ljubljana, Celje, Koper) pa se je izboljšala.

TABELA 2: Obravnavana in preiskana kazniva dejanja v letih 1991-1995

Leto	Št. KD	Preiskana KD	Preiskanost (v %)
1991	42.250	22.939	54,29
1992	54.085	30.021	55,51
1993	44.278	25.479	57,54
1994	43.635	25.072	57,46
1995	38.178	23.053	60,38

Kriminalistična služba je samostojno ali v sodelovanju z uniformiranimi policiisti obravnavala 4.493

kaznivih dejanj, kar je 11,8 (16,6) % vseh obravnavanih kaznivih dejanj in preiskala 86,7 (78,7) % kaznivih dejanj. Policiisti pa so samostojno obravnavali 88,2 (83,4) % vseh kaznivih dejanj, od katerih so jih preiskali 56,9 (53,3) % (TABELA 3).

TABELA 3: Kazniva dejanja glede na subjekt obravnavane (samo policiisti ali kriminalisti v sodelovanju s policiisti)

Leto	Število KD		Delež KD		Preiskanost (v%)	
	policisti	krim.	policisti	krim.	policisti	krim.
1991	35.255	6.995	83,44	16,65	51,00	70,91
1992	46.906	7.179	86,73	13,27	53,00	71,86
1993	37.113	7.165	83,82	16,18	54,29	74,40
1994	36.372	7.263	83,36	16,64	53,28	78,73
1995	33.685	4.493	88,23	11,77	56,87	86,69

Število ogledov krajev kaznivih dejanj se je v primerjavi z letom 1994 zmanjšalo od 12.120 na 11.899, kar pomeni, da je bil ogled kraja dejanja opravljen pri 31,2 (27,8) % kaznivih dejanj. Policiisti so opravili 10.027 (9.984) ogledov, kriminalistična služba 1.755 (2.051), preiskovalni sodnik pa 117 (85). Poleg ogledov krajev kaznivih dejanj so kriminalisti in policiisti opravili tudi 1.356 (1.458) ogledov krajev dogodka, daktiloskopirali 2.508 (2.428) oseb, ki so bile osumljene storitve kaznivih dejanj, na podlagi prstnih sledi odkrili 215 (212) osumljencev, podali 813 (644) strokovnih mnenj in v 102 (88) primerih nastavili past za odkrivanje storilcev. Pri 5.319 (5.618) ogledih krajev kaznivih dejanj in dogodkov so sodelovali kriminalistični tehnički, pri 63 (42) pa tudi strokovni izvedenci centra za kriminalističnotehnične preiskave. Zaradi uvajanja novih preiskovalnih metod se je izboljšala kakovost strokovnih in izvedenskih mnenj, ki so na več področjih forenzičnih preiskav dosegla zahodnoevropsko raven.

Leta 1995 je policija pri preiskovanju kaznivih dejanj opravila 1.314 (973) hišnih in 112 (22) osebnih preiskav. Pri tem so zasegli 6.664 (5.440) sumljivih predmetov. V skladu z zakonskimi predpisi so kriminalisti v 354 (234) primerih uporabili posebne operativne metode in sredstva preiskovanja, s pomočjo katereh je bilo ovadenih 162 osumljenih storilcev kaznivih dejanj, zaseženo pa je bilo večje število ponarejenih bankovcev, kosov orožja in večja količina mamil.

1. 3. Primerjava s kriminalitetom sosednjih držav

Kriminalitete posameznih držav največkrat ni mogoče primerjati zaradi različnih stopenj in obsega inkriminacije posameznih ravnanj. Če je določeno

TABELA 4: Mednarodna primerjava kriminalitete (št. k.d. na 100.000 prebivalcev in splošna preiskanost)

VRSTA DELIKTA	AVSTRIJA		ITALIJA		MADŽARSKA		SLOVENIJA		
	1994		1994		1994		1994		1995
	Krim. Štev.	Preisk. (v%)	Krim. štev.	Preisk. (v%)	Krim. Štev.	Preisk. (v%)	Krim. Štev.	Preisk. (v%)	Krim. Štev. (v%)
UMORI	2.5	93.9	4.7	57.8	4.3	86.9	4.9	93.8	4.7 92.4
SPOLNI DELIKTI	49.6	77.9	1.5	82.7	18.0	75.3	12.5	97.2	12.3 97.5
HUDE TELESNE POŠKODBE	2.5	91.6	36.7	83.6	79.3	79.3	20.9	95.4	24.2 93.7
ROPI IN ROPARSKE TATVINE	57.7	71.1	52.8	19.5	25.0	54.4	14.9	66.3	16.6 63.3
VLOMNE TATVINE	1128.2	18.5	—	—	767.4	32.3	527.7	30.5	504.3 28.3
K.D. V ZVEZI Z MAMILI	149.7	96.7	67.4	95.6	2.5	88.7	20.6	98.3	22.4 99.6

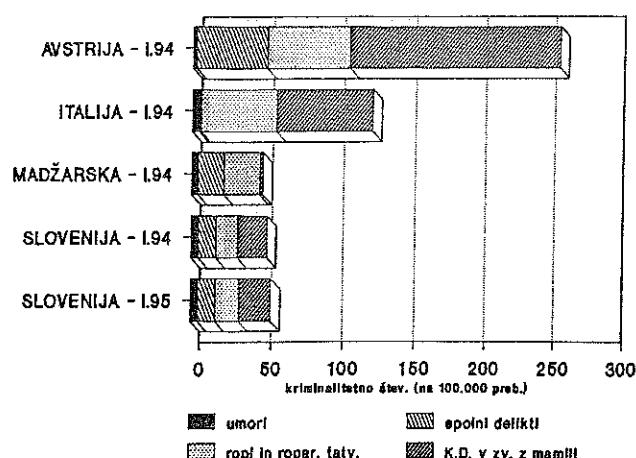
ravnanje v neki državi opredeljeno kot kaznivo dejanje, je lahko v drugi le prekršek ali pa sploh ni kaznivo. Bistvene razlike so lahko tudi v kvalifikaciji posameznih vrst in pojavnih oblik kaznivih dejanj. Zato je primerjava kazalcev o kriminaliteti, kot sta npr. kriminalitetno število ali preiskanost kriminalitev, med različnimi pravnimi sistemi metodološko vprašljiva. Smiselna je le pri določenih vrstah hujših kaznivih dejanj, kot so umori, ropi, vlomi ipd., ki v različnih državah pomenijo približno enako družbeno nevarnost in so zato na podoben način tudi inkriminirana.

Za primerjavo kriminalitetnih števil (povprečnega števila obravnavanih kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev) in splošne preiskanosti pri umorih, spolnih deliktih, hudih telesnih poškodbah, ropih in roparskih tatvinah, vlomnih tatvinah ter kaznivih dejanjih v zvezi z mamili, je bila uporabljena Interpolova metodologija ter ustrezni statistični podatki iz leta 1994. Vir podatkov je Interpolov International Crime Statistics za leto 1994 (novejših Interpolovih podatkov ob pripravi gradiva ni bilo na voljo) ter statistični podatki Ministrstva za notranje zadeve RS o kriminaliteti. Pri Sloveniji so prikazani tudi analogni podatki za leto 1995. Pri vseh podatkih so zajeti tudi poskusi storitve prikazanih deliktor (TABELA 4).

Primerjava obremenjenosti (kriminalitetnih števil) Italije, Avstrije in Madžarske s prikazanimi oblikami kriminalitete za Slovenijo ni več tako ugodna kot v preteklosti (GRAFIKON 4). Leta 1994 je bilo razmeroma največ umorov v Sloveniji. V Sloveniji je bilo tudi razmeroma več spolnih deliktor kot v Italiji, več hudih telesnih poškodb kot v Avstriji in več kaznivih dejanj v zvezi z mamili kot na Madžarskem, medtem ko je bilo ropov, roparskih in vlomnih tatvin najmanj. Preiskanost navedenih deliktor je bila v Sloveniji dobra. Višji delež preiskanih deliktor je dosegla le Avstria pri umorih, ropih in roparskih tatvinah ter Madžarska pri vlomnih tatvinah.

Sliko kriminalitete v Sloveniji dodatno poslabša primerjava kazalcev z letom 1995, saj se je zmanjšala preiskanost umorov in vlomnih tatvin, povečala obremenjenost s kaznivimi dejanji zlorabe mamil ter povečala obremenjenost in hkrati zmanjšala preiskanost hudih telesnih poškodb, ropov in roparskih tatvin.

GRAFIKON 4: Obremenjenost z nekaterimi hujšimi oblikami kriminalitete

2. ORGANIZIRANA KRIMINALITETA

V Ministrstvu za notranje zadeve Republike Slovenije statistično evidentirajo organizirano kriminaliteto tako, da pooblaščena uradna oseba, ki sestavlja kazensko ovadbo, v posebni rubriki obrazca kazenske ovadbe, namenjenega evidentiranju kaznivega dejanja, označi, ali je konkretno kaznivo dejanje posledica organizirane kriminalne dejavnosti ali ne (ali da to ni znano). Sestavljač ovadbe preso-

di, ali je kaznivo dejanje posledica organizirane dejavnosti na podlagi znanih okoliščin konkretnega primera in na podlagi splošnih meril za identifikacijo organiziranega ozadja kriminalnih dejanj, ki so jih v skladu z mednarodnimi izkušnjami in priporočili pripravili strokovnjaki kriminalistične službe ministrstva za notranje zadeve. Po teh merilih je kaznivo dejanje posledica organizirane kriminalne dejavnosti, če ga je (so) storil(i) član(i) organizirane kriminalne skupine. Za organizirano kriminalno skupino morajo biti sočasno podani vsi naslednji elementi:

- skupina mora biti jasno hierarhično organizirana;
- člane skupine povezuje dalj časa trajajoče skupno kriminalno delovanje (kazniva dejanja, ki jih člani skupine storijo samoiniciativno, ne pomenijo organizirane kriminalne dejavnosti);
- temeljni cilj delovanja skupine je ustvarjanje dobička z različnimi nezakonitimi dejavnostmi;
- skupina uporablja za doseganje svojih ciljev nasilje (od groženj do najhujših kaznivih dejanj zoper življenje in telo) in / ali korupcijo (obljubljvanje in dajanje materialnih ali nematerialnih ugodnosti).

V letu 1995 je slovenska policija obravnavala 735 kaznivih dejanj, ki so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti. Največ tovrstnih kaznivih dejanj so obravnavale UNZ Koper (147 k.d.), Maribor (145 k.d.) in Ljubljana (119 k.d.). Delež organizirane kriminalitete v celotni kriminaliteti je znašal 1,9 %, nadpovprečen delež pa so imele UNZ Koper (4,0 %), Maribor (1,9 %), Murska Sobota (3,0 %), Novo mesto (3,1 %), Slovenj Gradec (2,5 %) in Kranj (2,4 %).

Z organizirano kriminaliteto je bila povzročena škoda v višini 415,6 milijona tolarjev, kar pomeni 3,1 % škode celotne kriminalitete. Na območju Slovenije je bilo v letu 1995 povprečno 3,7 kaznivih dejanj organizirane kriminalitete na 10.000 prebivalcev. Z njo so bile nadpovprečno obremenjene UNZ Koper (10,7 k.d. na 10.000 prebivalcev), Maribor (4,5 k.d. na 10.000 prebivalcev), Murska Sobota (4,0 k.D. na 10.000 prebivalcev) in Novo mesto (4,0 k.d. na 10.000 prebivalcev).

Policisti in kriminalisti so na področju klasične kriminalitete obravnavali največ organiziranih oblik kaznivih dejanj ponarejanja listin (151) ter tatvin in velikih tatvin (124 - od tega 41 tatvin avtomobilov in 23 vlotov), sledijo ji ropi in roparske tatvine (12), izsiljevanja (10), telesne poškodbe (7), ogrožanje z nevarnim orodjem pri pretepu (5) itd. Obravnavali so tudi po eno kaznivo dejanje organiziranega umora, protipravnega odvzema prostosti in ugrabitve.

Med posebnimi oblikami kriminalitete izstopajo organizirane oblike kaznivih dejanj neupravičene proizvodnje in prometa z mamili (82), ponarejanja denarja (49), prepovedanega prehoda čez državno mejo (45), nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali razstrelnih snovi (25), omogočanja uživanja mamil (17), posredovanja pri prostitutiji (10), izsiljevanja (10) in zvodništva (3).

Tudi na področju gospodarske kriminalitete se pojavljajo kazniva dejanja, ki so posledica organizirane kriminalne dejavnosti. V letu 1995 je bilo obravnavanih 59 takšnih dejanj, povzročila pa so za 162,8 milijona tolarjev škode. Zaradi njih je bilo ovadenih 91 osumljencev. Med organizirano gospodarsko kriminaliteto je bilo največ kaznivih dejanj poslovne goljufije (33), hudodelskega združevanja (11), overitev lažne vsebine (10) itd.

3. POSEBNE OBLIKE KRIMINALITETE²

3. 1. Mamila

TABELA 5: Število kaznivih dejanj in osumljencev v zvezi z mamili v letih 1994-1995

Kaznivo dejanje	Št. KD		Porast /upad v %	Št. osumlj.	
	1994	1995		1994	1995
Neupr. proizv. in promet z mamili	261	310	18,8	322	390
Omogočanje uživanja mamil	146	143	-2,1	153	149
SKUPAJ	407	453	11,5	475	539

Tako kot v prejšnjih letih je število obravnavanih primerov zlorabe mamil tudi v letu 1995 zaskrbljujoče poraslo (TABELA 5). Zaradi 453 (407) tovrstnih kaznivih dejanj je bilo ovadenih 539 (475) osumljencev, obravnavana pa sta bila tudi 702 (434) prekrška po Zakonu o proizvodnji in prometu mamil ali kar za 61,8 % več kot leta 1994. Porast prekrškov je posledica večjega števila odkritih primerov neupravičene posesti manjših količin mamil, ko obravnavanim delinkventom ni bilo moč dokazati namena trgovanja z njimi.

Največ oz. 125 (86) kaznivih dejanj v zvezi z mamili so obravnavali kriminalisti UNZ Ljubljana, sledi UNZ Koper 81 (100), Nova Gorica 59 (78), Maribor 42 (15) itd. Največji porast tovrstnih kaznivih dejanj v letu 1995 je zabeležila UNZ Ljubljana (za 45,4 %),

² V številu kaznivih dejanj so zajeta tudi kazniva dejanja, ki so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti.

kar potrjuje domneve kriminalistov, da je slovensko glavno mesto vedno bolj ogroženo zaradi tranzita in organizirane preprodaje mamil. Pri tem sodelujejo mednarodne kriminalne skupine, ki v Ljubljani vzdržujejo medsebojne stike in tudi začasno skladiščijo mamil na t.i. 'balkanski poti', pri tihotapljenju heroina iz Turčije v države zahodne Evrope.

Nadpovprečno ogroženo z zlorabo mamil je bilo tudi območje UNZ Koper, predvsem zaradi specifične infrastrukture (luka, marine, turistični kraji, tranzitno območje ipd.).

Policisti in kriminalisti se pri preprečevanju in zatiranju zlorabe mamil iz leta v leto soočajo z vse bolj agresivnimi, oboroženimi in dobro organiziranimi kriminalnimi skupinami. Organizirani kriminal se je v Sloveniji začel pojavljati že pred leti, saj naša država leži na izrazito tranzitnem območju, prek katerega poteka tihotapljenje mamil. Razen indijske konoplje vsa mamil, odkrita v Sloveniji, izvirajo iz tujine. Poleg balkanske poti, po kateri največkrat tihotapijo heroin, velja omeniti tudi tihotapljenje kokaina iz Južne Amerike, hašiša iz Maroka in LSD iz Nizozemske. Delež organiziranih v skupnem številu kaznivih dejanj na področju zlorabe mamil je leta 1995 znašal 21,9 % (TABELA 6).

TABELA 6: Delež organizirane kriminalitete na področju mamil v letu 1995

	Skupaj KD	Organiz. KD	%
Neupr. proizv. in promet z mamil	310	82	26,5
Omogočanje uživanja mamil	143	17	11,9
SKUPAJ	453	99	21,9

Večji pretok mamil povečuje tudi ilegalno ponudbo in število odvisnikov v Sloveniji. Zaradi uživanja mamil je leta 1995 umrlo 12 (5) oseb, vse zaradi prevelične količine heroina. Večje število žrtev je posledica večje ponudbe heroina na ilegalnem tržišču, kar potrjujejo tudi podatki o zaseženih količinah tega mamil. Leta 1995 je slovenska policija zasegla večje količine nevarnejših vrst mamil: 18.152 (13.829) gramov heroina, 3.241 (1.723) gramov kokaina, 2.450 (149) gramov hašiša in 2.115 (184) kosov LSD, poleg tega pa še 29.914 (61.259) gramov marihuane, 1.302 tablet in 886 gramov (1.196) heptanona, 2.227 tablet metadona in 7.354 tablet ecstasy. Odkrila in uničila je tudi 7.145 (8.921) sadik indijske konoplje, v enem primeru (na območju Murske Sobote) pa še okoli 15 ton te rastline.

Kriminalisti so spremljali tudi promet s kemikalijami oziroma snovmi, iz katerih je mogoče proizvesti ali jih predelati v mamil (prekurzorji). Prek Slovenije poteka tranzit čedalje večjih količin prekurzorjev, ki so tukaj tudi uskladiščeni. Strokovnjaki ministrstva za notranje zadeve ugotavljajo, da bi bilo za učinkovitejše nadzorovanje prometa s prekurzorji treba prilagoditi zakonodajo oziroma predpisati ustrezne obveznosti fizičnim in pravnim osebam, ki s takšnimi snovmi razpolagajo ali z njimi poslujejo.

3.2. Orožje

Po letu 1991, v katerem je policija obravnavala 334 kaznivih dejanj nedovoljene proizvodnje in prometa z orožjem ali z razstrelilnimi snovmi, je njihovo število upadal, medtem ko je leta 1995 (v primerjavi s prejšnjim letom) spet poraslo, in sicer od 52 na 275, število ovadenih osumljencev pa od 63 na 296. Največ tovrstne kriminalitete sta obravnavali UNZ Maribor (63) in Novo mesto (53). Porast je v največji meri posledica spremenjene in strožje inkriminacije nedovoljene trgovine z orožjem.

V letu 1995 so policisti in kriminalisti na območju Slovenije našli brez lastnika, zasegli ali odvzeli 370.259 (102.821) kosov streliva in 2.196 (2.031) kosov različnega orožja in sicer 849 (579) kosov vojaškega, 1.007 (1.067) kosov hladnega, 216 (220) kosov športnega in 124 (165) kosov lovskega orožja. Zaseženih je bilo tudi 362 (241) ročnih bomb, 590 (446) kosov različnih minsko-eksplozivnih teles, 293,5 (134,5) kg eksploziva, 177 (594) vžigalnikov, 49,7 (102,3) metrov vžigalne vrvice, 488.962 (1.418.636) kosov različnih pirotehničnih izdelkov in 152 (188) kosov različnih delov orožja.

Po drugi strani so storilci kaznivih dejanj ukradli 25 (38) kosov vojaškega, 36 (15) kosov športnega in 14 (22) kosov lovskega orožja ter 533 (1.503) kosov različnega streliva.

Od 275 kaznivih dejanj nedovoljene proizvodnje in prometa z orožjem ali z razstrelilnimi snovmi je bilo 25 ali 9,1 % kaznivih dejanj posledica organizirane kriminalne dejavnosti.

3.3. Ponarejanje denarja

Po letu 1993, v katerem je policija obravnavala 632 kaznivih dejanj ponarejanja denarja, število teh dejanj upada. Leta 1995 je obravnavala 293 (481) tovrstnih kaznivih dejanj ali 39,1 % manj kot leta 1994 in pri tem ovadila 61 (191) osumljencev. Poleg manjšega obsega poslovanja z gotovino v tujih valutah in večjega zaupanja ljudi v tolar, je upad posledica drugačne opredelitve števila tovrstnih kaznivih

dejanj. Policia namreč po novem vse ponaredke z enakim indikativom obravnava kot eno kaznivo dejanje. Kriminalisti so v letu 1995 zasegli 4.990 (5.876) bankovcev, od tega največ ameriških dolarjev (3.299) in nemških mark (1.273).

Od 293 kaznivih dejanj ponarejanja denarja je bilo 49 ali 16,7 % kaznivih dejanj posledica organizirane kriminalne dejavnosti.

3. 4. Druge posebne oblike kriminalitete

Izsiljevanje

Po letu 1991, v katerem je policija obravnavala 52 kaznivih dejanj izsiljevanja, njihovo število vseskozi narašča. Leta 1995 je evidentirala 281 (269) tovrstnih kaznivih dejanj in zaradi njih ovadila 473 (403) osumljencev. Kriminalisti ugotavljajo, da izsiljevalci čedalje pogosteje grozijo tudi družinskim članom žrtve, predvsem ženskam in otrokom. Tako kot v preteklih letih so bili pri večini oz. 186 (164) ali 66,2 (61,0) % kaznivih dejanj izsiljevanja ovadeni mladostenki.

Od 281 tovrstnih kaznivih dejanj je bilo le 10 ali 3,6 % kaznivih dejanj posledica organizirane kriminalne dejavnosti. Kljub temu so npr. kriminalisti UNZ Maribor identificirali 5 kriminalnih skupin, ki se ukvarjajo z izsiljevanjem, izterjavami in prisilnim odkupom dolgov.

Terorizem, eksplozije, bombni napadi

Pri odkrivanju in preiskovanju ekstremnega nasilja in terorizma je kriminalistična služba v letu 1995 obravnavala primere, zaradi katerih je podala 30 kazenskih ovadb. V primerjavi z letom 1994 je obravnavala manj bombnih eksplozij (upad od 44 na 23), od katerih so jih kriminalisti uspešno preiskali 19. Policia je obravnavala tudi 312 (318) anonimnih groženj o podtaknjenih bombah.

Kriminalisti ocenjujejo, da je zmanjšanje števila bombnih eksplozij tudi posledica preventivnih učinkov bolj intenzivnega odkrivanja in preiskovanja ekstremnega nasilja in terorizma.

Prepovedan prehod čez državno mejo

Naraščanje števila kaznivih dejanj prepovedanega prehoda čez državno mejo je opazno od leta 1992 dalje, ko je bilo evidentiranih 30 takšnih deliktov, in se je nadaljevalo tudi v letu 1995. Policia je obravnavala kar 166 (87) ali 90,8 (4,8) % več kaznivih dejanj kot v letu 1994 in zabeležila največje število

tovrstnih kaznivih dejanj v zadnjih desetih letih.

Porast je v največji meri posledica postopnega umirjanja razmer na bojiščih nekdanje Jugoslavije in naraščanja ilegalnih migracij prek teh območij proti Sloveniji. Največ oseb, ki poskušajo ilegalno vstopiti v našo državo, prihaja iz kriznih območij Hrvaške ter Bosne in Hercegovine, medtem ko se je število oseb iz azijskih in afriških držav nekoliko zmanjšalo. Za večino od njih je Slovenija le tranzitno območje na poti proti zahodnoevropskim državam.

Od 166 tovrstnih kaznivih dejanj je bilo 45 ali 27,1 % kaznivih dejanj posledica organizirane kriminalne dejavnosti.

Prostitucija in zvodništvo

V letu 1995 je poraslo tudi število obravnavanih kaznivih dejanj posredovanja pri prostituciji (od 10 na 25), medtem ko je bilo obravnavanih kaznivih dejanj zvodništva toliko kot v letu poprej (6). Policia je pri tem obravnavala 70 prostitutk, ki so prišle v Slovenijo predvsem iz Ukrajine, Rusije, Poljske in držav z območja nekdanje Jugoslavije. Kriminalisti so ugotovili, da so nekatere prostitutke delale tudi za več zvodnikov ali posrednikov hkrati.

Deset kaznivih dejanj posredovanja pri prostituciji in 3 kazniva dejanja zvodništva so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti, kar potrjuje ocene kriminalistov, da je tovrstna delinkvenca tudi oblika prodiranja organiziranega kriminala v Slovenijo.

4. KLASIČNA KRIMINALITETA³

4. 1. Kazniva dejanje zoper življenje in telo ter zoper spolno nedotakljivost

Število kaznivih dejanj zoper življenje in telo v letu 1995 je v primerjavi z letom poprej poraslo od 1.936 na 2.107 ali za 8,8 %. Najbolj je poraslo število lahkih telesnih poškodb (od 518 na 1.026 ali za 98,1 %), umorov (od 33 na 43) in hudih telesnih poškodb (od 393 na 457 ali za 16,3 %). Med krvnimi deliki je najbolj upadlo število kaznivih dejanj ogrožanja z nevarnim orodjem pri pretepu (od 851 na 473 ali za 44,4 %), sodelovanja pri pretepu (od 40 na 23) in poskusov umora (od 54 na 47) (TABELA 7). Zlasti zaskrbljujoče je gibanje števila poskusov in dokončanih umorov, ki kaže, da morilci kaznivo dejanje čedalje pogosteje brezobzirno dokončajo.

³ V številu kaznivih dejanj so zajeta tudi kazniva dejanja, ki so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti.

TABELA 7: Število in preiskanost krvnih in spolnih deliktov v letih 1994-1995

Vrsta KD	Število KD		Porast/upad (%)	Št. preisk.KD		Preisk.	
	1994	1995		1994	1995	1994	1995
Umor	33	43	30,30	30	39	90,91	90,70
Poskus umora	54	47	-21,96	51	45	94,44	95,74
Detomor	8	1	-87,50	8	.	100,00	.
Pos.huda tel.pošk.	20	20	0,00	18	18	90,00	90,00
Huda tel.pošk.	393	457	16,28	376	429	95,67	93,87
Lahka tel.pošk.	518	1.026	98,07	503	1.011	97,10	98,54
Ostala KD	910	513	-43,63	902	511	99,12	99,61
Skupaj	1.936	2.107	8,83	1.888	2.053	97,52	97,44
Posilstvo	48	55	14,58	48	53	100,00	96,36
Poskus posilstva	31	28	-9,68	27	27	87,10	96,43
Spolno nasilje	32	28	-12,50	30	27	93,75	96,43
Kršit.sp.nedotak. z zlor. položaja	18	25	38,89	18	25	100,00	100,00
Sp.napad na otroka	102	89	-12,75	101	87	99,02	97,75
Ostala KD	28	50	78,57	28	50	100,00	100,00
Skupaj	259	275	6,18	252	269	97,30	97,82

Kljud temu, da je splošna preiskanost krvnih deliktov razmeroma dobra, so nekatera hujša kazniva dejanja iz preteklih let (npr. umor češkega državljanina avtocesti iz leta 1994) ostala nepojasnjena.

V letu 1995 je poraslo tudi število obravnavanih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost (od 259 na 275 ali za 6,2 %). Med njimi se je povečalo število kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja (od 18 na 25), posilstev (od 48 na 55), ter prikazovanja in izdelave pornografskega gradiva (od 3 na 7). Upadlo je število kaznivih dejanj spolnega nasilja (od 32 na 28), spolnega napada na otroka (od 102 na 98) ter poskusov posilstva (od 31 na 28). Podobno kot pri umorih se je razmerje med poskusni in dokončanimi posilstvi spremenilo v škodo žrtev.

Leta 1995 je bilo v Sloveniji povprečno 12,1 krvnih in spolnih deliktov na 10.000 prebivalcev. Z njimi so bile nadpovprečno obremenjene UNZ Celje (18,0), Krško (17,2), Slovenj Gradec (16,8), Novo mesto (16,1), Koper (15,2) in Maribor (13,8). Obremenjenost s krvnimi in spolnimi deliki se je povečala na območju UNZ Celje, Krško, Slovenj Gradec, Novo mesto, Koper, Murska Sobota, Nova Gorica in Kranj.

Med krvnimi deliki izstopa primer, ko je storilec ubil svoja mladoletna otroka in nato še sebe, primer, ko je storilec z ročno bombo razstrelil sebe in hčer, ter najdba trupla na območju UNZ Koper, ko so kriminalisti ugotovili, da je bila pred tem nekaj mesecev pogrešana žrtev umorjena s streli iz pištole, primer pa je ostal nepojasnjen. V javnosti je vzbudil veliko zanimalje tudi umor treh družinskih članov, ki jih je

zaradi sporov in duševne neuravnovešenosti ubil sin oz. brat.

4. 2. Kazniva dejanja zoper premoženje

Policija je v letu 1995 obravnavala 25.926 (31.464) kaznivih dejanj zoper premoženje ali za 17,6 % manj kot v letu 1994. Storilci so z njimi povzročili za 4,3 milijarde tolarjev škode. Upadlo je predvsem število kaznivih dejanj tatvine po členu 211 (od 13.912 na 9.200 ali za 33,9 %) in velike tatvine po členu 212 kazenskega zakonika (od 12.112 na 10.792 ali za 10,9 %). Vzrok je v spremembi kazenske zakonodaje in uvedbi predlagalnih deliktov, kar je vplivalo na zmanjšanje obravnavanih drobnih tatvin, ter višini škode pri razmejitvi obeh členov, kar je vplivalo na zmanjšanje števila deliktov, opredeljenih za veliko tatvino.

Med premoženskimi deliki je poraslo število kaznivih dejanj ropa (od 275 na 292 ali za 6,2 %), roparske tatvine (od 19 na 35), zatajitev (od 92 na 227 ali za 146,7 %), poškodovanja tuge stvari (od 1.558 na 1.932 ali za 24,0 %) in požiga (od 53 na 61).

Tatvine

Število tatvin (po 211. in 212. čl. KZ, brez vломov) je upadlo od 14.205 na 10.058 ali za 29,2 % (TABELA 8). Skupna škoda je znašala 1,9 milijarde tolarjev, preiskanost pa 40,1 (38,5) %. Med posameznimi oblikami je poraslo število tatvin različnih vrst motornih vozil (od 1.188 na 1.417 ali za 19,3 %), od katereh je bilo preiskanih 26,0 (23,0) %. S tatvinami motornih vozil je bila povzročena škoda v višini 1,5 milijarde tolarjev oz. 76,5 % škode vseh tatvin.

TABELA 8: Število in preiskanost tatvin ter povzročena škoda v letih 1994–1995 (prikazane so tativne po 211. in 212. čl. KZ RS)

Vrsta KD	Število KD		Porast/upad (%)	Preiskanost (v%)		Škoda v mio SIT	
	1994	1995		1994	1995	1994	1995
a) žepna tativa	187	125	-33,16	14,44	13,60	3,18	7,08
b) tativa kolesa	1.779	1.132	-36,37	16,19	19,88	48,96	41,56
c) tativa delov mot.vozila	1.567	582	-62,86	19,97	22,68	46,60	26,30
d) tativa motornega vozila	1.188	1.417	19,28	22,98	25,97	780,46	1.466,61
e) ostale tativne	9.484	6.802	-28,28	48,10	48,37	233,66	375,09
S k u p a j	14.205	10.058	-29,19	38,46	40,09	1.112,86	1.916,64
Tatvina iz stanovanja	1.067	817	-23,43	49,86	46,14	40,24	64,13

TABELA 9: Število in preiskanost vломov ter povzročena škoda v letih 1994–1995

Vlomi v objekte	Število KD		Porast/upad (%)	Preiskanost (v%)		Škoda v mio SIT	
	1994	1995		1994	1995	1994	1995
Vlom v trgovino	728	670	-7,97	33,93	32,24	953,52	136,63
Vlom v stanovanje	421	385	-8,55	28,27	27,01	65,20	74,27
Vlom v stanovanjsko hišo	962	976	1,46	21,93	20,49	198,68	250,34
Vlom v vikend	675	607	-10,07	32,74	26,36	23,05	34,92
Vlom v šolo	147	160	8,84	34,01	36,25	12,00	18,78
Vlom v gostinski lokal	434	411	-5,30	41,94	35,52	39,08	37,57
Vlom v pošto	2	19	850,00	.	10,53	0,05	4,69
Vlom v kiosk	326	325	-0,31	32,82	33,54	19,20	31,53
Vlom v denarno ustanovo	6	27	350,00	.	92,59	0,74	9,66

Vlomi v objekte

Število vlomov v stanovanja, trgovine, vikende in druge objekte je v primerjavi z letom 1994 upadlo od 5.957 na 5.674 ali za 4,8 %. Kriminalisti ocenjujejo, da je bilo manj vlomov tudi zaradi bolj pogostega varovanja objektov s signalnimi varnostnimi napravami oz. storitvami varnostnih agencij. Po drugi strani so bili vlomilci hitrejši in bolj organizirani kot v preteklosti, pogosto pa so tudi uničili materialne dokaze in tako policiji otežkočili preiskovanje vlomov.

Med tovrstnimi delkti je poraslo število vlomov v stanovanjske hiše (od 962 na 976 ali za 1,5 %), šole (od 147 na 160 ali za 8,8 %), denarne ustanove (od 6 na 27) in pošte (od 2 na 19) (TABELA 9). Porast števila vlomov v stanovanjske hiše je po mnenju kriminalistov povezan s pričakovanjem storilcev, da bodo tu pridobili večjo premoženjsko korist kot v drugih objektih. Pri vlomih v trgovine in gostinske objekte so storilci odnašali predvsem tekstilne izdelke, cigarete, alkoholne pičače in tehnične predmete.

Ropi in roparske tativne

V primerjavi z letom 1994 je število ropov poraslo od 275 na 292 ali za 6,2 %, število roparskih tativ pa

od 19 na 35, medtem ko se je delež uspešno preiskanih ropov zmanjšal od 66,6 na 63,0 %.

Zaskrbljujoče je povečanje števila ropov v stanovanjskih hišah, kjer so roparji napadli stanovalce na njihovih domovih in večja brutalnost roparjev. Kriminalisti so ugotovili, da so se v Sloveniji pojavili tudi tatovi in roparji iz vzhodnoevropskih držav, ki so ob cestah ustavliali voznike z izgovorom, da se jim je pokvaril avto in jih pri tem okradli ali oropali.

Zropi in roparskimi tativami so bila v letu 1995 nadpovprečno obremenjena območja UNZ Ljubljana (3,3 k.d. na 10.000 prebivalcev) in Maribor (1,7 k.d. na 10.000 prebivalcev).

Tatvine, odvzemi in vlomi v avtomobile

Policija je v letu 1995 obravnavala 711 (854) kaznivih dejanj odvzema motornega vozila, ko je storilec vozilo protipravno odtujil le zaradi vožnje, kar je za 16,7 % manj kot leto prej.

Število obravnavanih tativ osebnih avtomobilov je poraslo od 496 na 714 ali za 44,0 %, njihova preiskanost pa je porasla od 22,2 na 25,8 %. Prevladovale so predvsem tativne vozil tipa Renault 19

in VW Transporter. Bili so tudi primeri, ko so lastniki avto kasko zavarovali, ga v tujini prodali na "črnem trgu" in nato prijavili tatvino vozila. Na območju UNZ Koper je policija odkrila vozila ukradena v Italiji, na območju UNZ Celje in Maribor pa je obravnavala tatvine vozil nižjega cenovnega razreda (Lada), katerih so bili utemeljeno osumljeni državljanji nekaterih vzhodnoevropskih držav (Rusije in Ukrajine). S tatvinami avtomobilov in odvzemi motornih vozil so storilci povzročili škodo v višini 1,4 (0,8) milijarde tolarjev.

Policija je obravnavala 4.108 (4.782) vlomov v avtomobile ali za 14,1 % manj kot v letu 1994, medtem ko se je njihova preiskanost malenkostno izboljšala (od 27,5 na 28,1 %). Manj tovrstnih kaznivih dejanj je bilo tudi zaradi alarmnih naprav, ki so vgrajene v vedno več vozil.

Goljufije

V letu 1995 je policija obravnavala 1.788 (1.891) klasičnih goljufij (poslovne goljufije niso upoštevane) ali 5,5 % manj kot v predhodnem letu. Z njimi je bila povzročena škoda v višini 546,7 milijona tolarjev. Med njimi izstopa primer skupine goljufov, ki je kupovala osebne avtomobile s ponarejenimi dokumenti, na podlagi katerih so nato pri bankah najemali posojila.

Požigi

Kriminalisti in policisti so v letu 1995 obravnavali 61 (53) požigov, s katerimi je bila povzročena škoda v višini 92,0 milijona tolarjev. Pri tem so uspeli preiskati 52,5 (58,5) % tovrstnih kaznivih dejanj.

4. 3. Druge oblike klasične kriminalitete

Število kaznivih dejanj zoper javni red in mir je v primerjavi z letom 1994 upadlo od 1.047 na 1.018 ali za 2,8 %. Z njimi je bila povzročena škoda v višini 11,9 milijonov tolarjev. Najbolj je upadlo število kaznivih dejanj preprečitve uradnega dejanja uradni osebi (od 225 na 185 ali za 17,8 %) in nasilništva (od 432 na 198 ali za 54,2 %).

Število kaznivih dejanj zoper splošno varnost ljudi in premoženja je prav tako upadlo (od 334 na 306 ali za 8,4 %). S tovrstno kriminaliteto je bila povzročena škoda v višini 408,5 milijona tolarjev. Najbolj je upadlo število kaznivih dejanj povzročitve nevarnosti pri gradbeni dejavnosti (od 21 na 13), najbolj pa je poraslo število poškodovanja ali uničenja javnih naprav (od 32 na 40). Preiskanost kaznivih dejanj zoper splošno varnost ljudi in premoženja je bila nekoliko boljša kot v letu 1994 in je znašala 89,5 (87,3) %.

5. GOSPODARSKA KRIMINALITETA⁴

V letu 1995 se je število gospodarskih kaznivih dejanj zmanjšalo v primerjavi s prejšnjim letom od 4.325⁵ na 4.162 ali za 3,8 %. Na gibanje je najbolj vplivalo manjše število obravnavanih poslovnih goljufij (upad od 2.197 na 1.886) in zlorabe položaja ali pravic (upad od 340 na 239), kar je predvsem posledica intenzivnejšega preiskovanja teže dokazljivih in organiziranih oblik deliktov, ki jih je sicer manj, vendar so družbeno veliko bolj nevarni. Kriminalisti so obravnavali nekatere nove in teže oblike gospodarske kriminalitete, povezane zlasti z organiziranimi oblikami divje privatizacije, težjimi primeri poslovnih goljufij, utaje davščin, nezakonitih tujih vlaganj in tihotapstva.

TABELA 10: Struktura gospodarske kriminalitete

	1994	1995	INDEX
UNZ KOPER	176	252	43,18
UNZ KRŠKO	71	95	33,80
UNZ MURSKA SOBOTA	186	236	26,88
UNZ NOVA GORICA	159	170	6,92
UNZ POSTOJNA	57	60	5,26
UNZ KRAJN	328	337	2,74
REPUBLIKA SLOVENIJA	4.325	4.162	-3,77
UNZ CELJE	637	600	-5,81
UNZ LJUBLJANA	1.455	1.355	-6,87
UNZ MARIBOR	936	826	-11,75
UNZ NOVO MESTO	186	141	-24,19
UNZ SLOVENJ GRADEC	134	89	-33,58
OSTALO	0	1	..

Število obravnavanih gospodarskih deliktov je najbolj upadlo na UNZ Slovenj Gradec, Novo mesto in Maribor, medtem ko je bil najvišji porast zabeležen na UNZ Koper, Krško in Murska Sobota (TABELA 10).

V strukturi gospodarske kriminalitete je opazno povečanje kaznivih dejanj ponareditve ali uničenja poslovnih listin (od 107 na 219), poneverbe (od 110 na 117) ter izdaje nekritičega čeka in zlorabe bančne ali kreditne kartice (od 181 na 251). Poleg tega je med novo inkriminiranimi in opredeljenimi oblikami treba izpostaviti tudi 11 kaznivih dejanj hudodelskega združevanja na področju gospodarske kriminalitete,

⁴ V številu kaznivih dejanj so zajeta tudi kazniva dejanja, ki so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti.

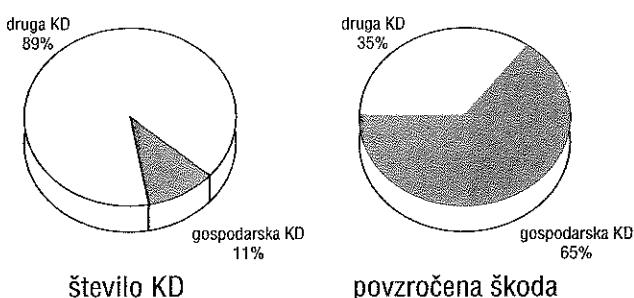
⁵ Število kaznivih dejanj iz leta 1994 se razlikuje od istovrstnega podatka v prejšnjem letnem poročilu zaradi prevedene inkriminacije deliktov gospodarske kriminalitete iz leta 1994 v novo kazensko zakonodajo.

dvoje kaznivih dejanj pranja denarja in 17 kaznivih dejanj neupravičenega izkoriščanja avtorskih pravic (TABELA 11).

TABELA 11: Število pomembnejših gospodarskih kaznivih dejanj

Kaznivo dejanje	1994	1995	Porast/upad (v %)
Ponareditev ali uničenje poslovnih listin	107	219	104,67
Poneverba	110	117	17,00
Izdaja nekritega čeka in zlor.banč. ali kred.kart.	181	251	38,67
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	65	65	0,00
Neupravičena uporaba	15	16	6,06
Zloraba položaja ali pravic	340	239	-29,70
Davčna zatajitev	120	77	-35,83
Ponareditev ali uničenje urad.l.,knj. ali spisa	21	18	-14,28
Ponarejanje in uporaba pon.vredn. ali vred.papir.	903	886	-1,90
Dajanje podkupnine	32	31	-3,12
Neupravičeno sprejemanje daril	9	1	-88,88
Jemanje podkupnine	10	2	-80,00
Hudodelsko združevanje	0	11	.
Pranje denarja	0	2	.
Neupravičeno izkoriščanje avtorskega dela	0	17	.
Poslovne goljufije	2.197	1.886	-14,15

GRAFIKON 5: Kazniva dejanja in povzročena škoda v letu 1995

Vsa gospodarska kriminaliteta je v letu 1995 povzročila za 8,7 (21,1) milijarde tolarjev škode ali 64,5 % škode celotne kriminalitete v tem letu (GRAFIKON 5), kar je nižji delež kot v letu 1994, ko je znašal kar 75,4 %. Na škodo v letu 1994 sta namreč bistveno vplivali dve kaznivi dejanji in sicer nevestno gospodarjenje, ki so ga obravnavali kriminalisti UNZ Nova Gorica in je povzročilo za 12 milijard tolarjev

škode, ter sklenitev škodljive pogodbe, ki so jo obravnavali kriminalisti UNZ Maribor in je povzročilo za 2 milijardi tolarjev škode. Brez teh dveh kaznivih dejanj bi bila škoda zaradi gospodarske kriminalitete v letu 1995 za 22,5 % višja od škode iz leta 1994.

Med posameznimi vrstami gospodarskih deliktov so večjo škodo povzročila kazniva dejanja zlorabe položaja ali pravic pri opravljanju gospodarske dejavnosti (3,1 milijarde SIT), poslovne goljufije (2,1 milijarde SIT) in zlorabe pooblastil (1,1 milijarde SIT).

Osrednjo dejavnost kriminalistične službe na področju gospodarske kriminalitete je tudi v letu 1995 tvorilo odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, povezanih z lastninskim preoblikovanjem podjetij, organiziranih oblik gospodarskega kriminala, poslovnih goljufij, zlorab in korupcije v državnih organih ter davčnih zatajitev.

Kriminalistična služba je tako kot v letu 1994 namerila posebno pozornost odkrivanju nezakonitosti pri lastninskem preoblikovanju podjetij in nezakonitemu odlivanju kapitala v tujino. Kriminalisti so v letu 1995 na podlagi 335 prejetih revizijskih zapisnikov podali 107 kazenskih ovadb, s katerimi so zaradi utemeljenega suma storitve 254 kaznivih dejanj ovadili 151 osumnjencev, največkrat zaradi zlorab položaja ali pravic pri opravljanju gospodarske dejavnosti in sklenitve škodljive pogodbe.

S pričetkom veljavnosti nove kazenske zakonodaje je bilo v Sloveniji inkriminirano pranje denarja, zloraba avtorskih pravic, hujše kršitve varstva okolja, računalniška kriminaliteta ipd. Navedene oblike imajo največkrat značaj organiziranega gospodarskega kriminala, ki ga je kriminalistična služba takoj pričela intenzivno preiskovati. Medijsko odmeven je bil primer pranja denarja v menjalnici ŠUM v Kranju, kjer so policisti in kriminalisti pri preiskovanju oboroženega ropa odkrili denar, ki je izviral iz nedovoljenega blagovnega prometa z Zvezno republiko Jugoslavijo v času embarga Organizacije združenih narodov.

Kriminalistična služba se je uspešno spopadla tudi z zlorabami avtorskih pravic oz. t.i. krajo intelektualne lastnine. Poleg "avdio in video piratstva" oz. neupravičenega reproduciranja zvočnih in slikovnih zapisov je v letu 1995 odkrivala tudi zlorabe, povezane z nepooblaščenim posredovanjem računalniških programov in satelitskih TV sporedov prek kabelskih omrežij. Pri tem je podala kazenske ovadbe za 6 primerov video, 2 primera avdio, 2 primera računalniškega in 10 primerov satelitskega "piratstva".

Pravno nedorečeno poslovanje na trgu vrednostnih papirjev je omogočalo različne zlorabe v borzno posredniških hišah. Kriminalisti so npr. ovadili

odgovorno osebo borzno posredniške hiše ene izmed bank zaradi zlorabe položaja ali pravic, ker je na borznem trgu v imenu matične banke nakupila svoje vrednostne papirje in jih pri tem glede na takratni borzni tečaj močno preplačala. Poleg tega so obravnavali tudi primer izdajanja notranjih informacij oz. t.i. "insajderstva", vendar po obsežni kriminalistični preiskavi sum ni bil potrjen.

Kriminalisti so odkrili 3 primere vdora v računalniške sisteme iz tujine, s katerimi so storilci našim institucijam povzročali predvsem škodo v obliki poštinih stroškov, obravnavali pa so tudi dve skupini italijanskih državljanov, ki so ogoljufali igralnice pri igrah na srečo.

V letu 1995 so bili v Sloveniji odkriti tudi primeri poslovnih goljufij z značilnostmi organizirane kriminalne dejavnosti, ko so storilci po diskontnih cenah ponujali v odkup fiktivne garancije in akreditive tujih bank. Kriminalisti so zasegli več fiktivnih akreditiv in garancij hrvaških in bolgarskih bank v skupni nominalni vrednosti 600 mio DEM.

Slovenska policija je leta 1995 odkrila 1.853 (2.307) gospodarskih kaznivih dejanj ali 44,5 % (53,3 %). Oškodovanci (fizične osebe, podjetja in druge pravne osebe) so jih odkrili 1.689 ali 40,6 %, državni organi (pravosodni in upravni organi, agencija za plačilni promet, inšpekcija in carina) 299 ali 7,2 %, drugi subjekti (neoškodovane fizične in pravne osebe) pa 321 ali 7,7 % (TABELA 12).

TABELA 12: Subjekti odkrivanja gospodarske kriminalite v letih 1994 in 1995

Subjekt odkrivanja	1994		1995	
	št. KD	%	št. KD	%
Lastna dejavnost ONZ	2.307	53,3	1.853	44,5
Oškod. fizične os.	619	14,3	658	15,8
Oškod. DO in prav.os.	906	21,0	1.031	24,8
Neošk. os.,DO in prav.o.	196	4,5	282	6,8
Pravosodni organi	125	2,9	142	3,4
Agencija za plač.pr.	104	2,4	126	3,0
Upravni organi	11	0,3	19	0,5
Inšpekcije	11	0,3	9	0,2
Carina	5	0,1	3	0,1
Ostali subjekti	41	1,0	39	1,0
Skupaj	4.325	100,0	4.162	100,0

6. OSUMLJENCI IN ŽRTVE KAZNIVIH DEJANJ

Zaradi utemeljenega suma storitve kaznivih dejanj so kriminalisti in policisti v letu 1995 ovadili državnemu tožilstvu 29.192 (31.787) osumljencev. Med njimi se je v primerjavi z letom 1994 zmanjšal

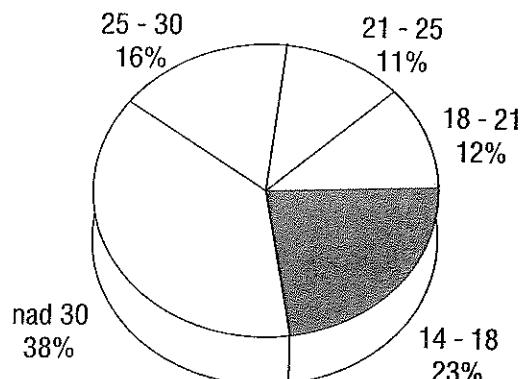
delež mladoletnikov (od 24,4 na 22,8 %) in tistih, ki so bili že obravnavani zaradi kaznivih dejanj (od 11,9 na 7,8 %). Prevladovali so osumljenci z državljanstvom R Slovenije (91,4 %), med ovadenimi tuji pa državljanji BIH, Hrvaške, ZRJ in Italije (skupaj okrog 7 %).

Od skupnega statističnega števila osumljencev je bilo 4.528 (4.796) ovadenih zaradi gospodarskih deliktorjev, med njimi največ direktorjev - 691 (838), od tega 663 generalnih in direktorjev samostojnih manjših podjetij, 15 finančnih in 13 komercialnih direktorjev. Sledijo komercialisti in trgovci, katerih je bilo 439, od tega 252 prodajalcev, 69 trgovskih zastopnikov, 60 komercialistov in 4 trgovski potniki. Ovadenih v gostinstvu je bilo 187, od tega 17 poslovodij in 170 drugih zaposlenih. Med delavci, ki delajo na finančnem in knjigovodskem področju, je bilo ovadenih 115, od tega 25 računovodij, 10 blagajnikov in 80 drugih uslužbencev. Poleg omenjenih je bilo ovadenih še 150 administrativnih delavcev, 6 carinskih, tržnih in davčnih inšpektorjev ter 2.940 ljudi na drugih delovnih mestih.

Žrtve oz. oškodovanci 65,7 (66,3) % primerov kaznivih dejanj so bile fizične osebe, 25,7 (25,9) % primerov pravne osebe, v 8,6 (7,8) % primerov pa oškodovanec ni bil znan. Med 25.488 (29.569) kaznivimi dejanji, pri katerih so bile žrtve oz. oškodovanci fizične osebe, so bili v 69,4 % primerov oškodovani moški. Leta 1995 je upadlo število kaznivih dejanj, pri katerih so bili žrtve otroci in mladoletniki. Pri 375 (490) ali 1,5 (1,7) % kaznivih dejanj je bil žrtev otrok, medtem ko je skupno število kaznivih dejanj z mladoletnimi žrtvami upadlo od 1.455 na 1.229 ali za 18,4 %.

V času storitve kaznivega dejanja je bilo 2.005 (6,9 %) ovadenih osumljencev starih 16 let, kar je najpogostejsa starost v letu 1995 (GRAFIKON 6).

GRAFIKON 6: Starostna struktura osumljencev v letu 1995

6.1. Mladoletniška kriminaliteta

V letu 1995 so kriminalisti in policisti obravnavali 6.657 (7.759) mladoletnih osumljencev, zoper katere so podali ovadbe za 4.475 (5.599) kaznivih dejanj (TABELA 13). V primerjavi z letom 1994 je število obravnavanih mladoletnikov upadlo za 14,2 %, število njihovih kaznivih dejanj pa za 20,1 %.

TABELA 13: Kazniva dejanja mladoletnikov v letih 1991-1995

Leto	Št. KD mladolet.	Delež KD mladolet.	Število mladolet.	Delež mladolet.
1991	4.709	11,15	6.737	23,31
1992	6.770	12,52	9.289	24,62
1993	5.554	12,54	8.029	24,38
1994	5.599	12,83	7.759	24,41
1995	4.475	11,72	6.657	22,80

Zmanjšanje števila kaznivih dejanj so med drugim povzročile spremembe kazenske zakonodaje, saj se za drobne tativine, ki so med najpogostejšimi kaznivimi dejanji mladoletnikov, po novem pregon začne šele na predlog oškodovanca. Posledica manjšega števila tativ je bilo tudi manjše število kaznivih dejanj prikrivanja, povezanega s tativnami.

Na območju UNZ Ljubljana je bilo med osumljenimi kar 34,3 % mladoletnikov, medtem ko je bil najnižji delež mladoletnih osumljencev zabeležen na območjih UNZ Krško (11,5 %) in Murska Sobota (11,4%).

TABELA 14: Mladoletniška kriminaliteta v letih 1994 in 1995 (pričak pomembnejših kaznivih dejanj)

Kazniva dejanja	1994	1995	Porast/upad (v %)
Umor	4	3	-25,00
Posilstvo	11	5	-54,55
Huda telesna poškodba	45	48	6,67
Lahka telesna poškodba	28	83	196,43
Tatvina	2.050	1.396	-31,90
Velika tatvina	1.676	1.273	-24,05
Vlomna tatvina	1.541	1.219	-20,90
Rop	74	98	32,43
Odvzem motornega vozila	260	220	-15,38
Goljufija	77	40	-48,05
Prikrivanje	451	254	-43,68
Poškodovanje tuje stvari	260	324	24,62
Ponarejanje listin	61	122	100,00
Nasilniško obnašanje	57	36	-36,84
KD v zvezi z mamilni	58	59	1,72
Izsiljevanje	164	186	13,41

Na področju mladoletniške kriminalitete je najbolj poraslo število kaznivih dejanj lahkih telesnih poškodb (za 196,4 %) in ponarejanja listin (za 100,0 %), upadlo pa število kaznivih dejanj goljufij (za 48,1 %) in prikrivanja (za 43,8 %) (TABELA 14).

P R I L O G A:

ŠTEVILLO KAZNIVIH DEJANJ V LETIH 1994 - 1995

zakon - člen	1994	1995	skupaj
CARINSKI ZAKON	5	.	5
R-125 POSTREŽBA MLADOLETNIKOM Z ALK.	6	.	6
R-126 HUDA KD ZOPER ČLOV. ZDRAVJE	1	.	1
R-127 NEVESTNO GOSPODARJENJE	24	28	52
R-129 NEVESTNO RAVNAN.Z DRUŽB.PREMOŽ.	3	1	4
R-130 SKLENITEV ŠKODLJIVE POGODEBE	36	34	70
R-132 ZLORABA POOBLASTIL	53	44	97
R-139 RAZSIPNIŠ.NA ŠKODO DRUŽ.PREMOŽ.	3	3	6
R-147 NEDOVOLJENA TRGOVINA	1	.	1
R-148 NEDOVOLJENO POSOJANJE DENARJA	13	.	13
R-149 NEDOVOLJ.RAZPOLAGANJE S STAN.	2	.	2
R-158 GOZDNA TATVINA	381	6	387
R-203 NEZAKO.OPROSTITEV OBV.PLÄČILA	10	.	10
R-227 NEIZPOLNITEV UKAZA ZA RAZID	4	.	4
R-234 IGRANJE NA SREČO	86	.	86
R-247 HUDA KD ZOPER SPL.VARNOST	40	.	40
R-255 HUDA KD ZOPER VARNOST JAV.PROM.	1	.	1
Z-223 TATVINA OROŽJA,DELA BOJNE.SRED.	5	.	5
Z-233 SPDKOPAVANJE BOJNE MORALE	1	.	1
ZAKON O PROMETU STRUPOV	1	.	1
127-UMOR	87	90	177
128-UBOJ NA MAH	1	1	2
129-POVZROCITEV SMRTI IZ MALOMARNOSTI	9	5	14
130-DETOMOR	8	1	9
131-NAPELJEVANJE K SAMOMORU IN POMOČ	.	4	4
132-NEDOVOLJENA PREKINITEV NOSEČNOSTI	.	2	2
133-LAHKA TELESNA POŠKODBA	518	1.026	1.544
134-HUDA TELESNA POŠKODBA	393	457	850
135-POSEBNO HUDA TELESNA POŠKODBA	20	20	40
136-SODELOVANJE PRI PRETEPU	40	23	63
137-OGROŽ.Z NEVAR.RODJIEM PRI PRETEPU	851	473	1.324
138-POVZROCITEV NEVARNOSTI	2	1	3
139-ZAPUSTITEV SLABOTNE OSEBE	1	1	2
140-OPUSTITEV POMOČI	6	3	9
141-KRŠITEV ENAKOPRAVNOSTI	1	.	1
142-PRISILJENJE	2	22	24
143-PROTIPRAVEN ODVZEM PROSTOSTI	65	67	132
144-UGRABITEV	10	4	14
145-OGROŽANJE VARNOSTI	107	466	573
146-GRDO RAVNANJE	.	71	71
147-NEUPRAVIČENA OSEBNA PREISKAVA	.	8	8
148-NEUPRAVIČENO PRISLUŠKOVANJE	1	1
149-NEUPRAVIČENO SLIKOVNO SNEMANJE	.	2	2
150-KRŠITEV TAJNOSTI OBČIL	1	11	12
152-KRŠITEV NEDOTAKLJIVOSTI STANOVAN.	672	381	1.053

zakon - člen	1994	1995	skupaj	zakon - člen	1994	1995	skupaj
154-ZLORABA OSSEBNIH PODATKOV	.	1	1	235-PRESLEPITEV PRI PRIDOBITVI POSOJ.	.	2	2
155-KRŠITEV PRAVICE DO PRITOŽBE	2	1	3	237-PRESLEPITEV KUPCEV	.	3	3
159-NEUPRAVIČENO IZKORIŠČANJE AVTORS.	.	17	17	238-NEUPRAVIČENA UPORABA TUJE FIRME,...	1	3	4
163-ZLORABA VOLILNE PRAVICE	.	1	1	240-PONARED.ALI UNIČENJE POSLOV.LISTIN	107	219	326
169-RAZŽALITEV	24	22	46	241-IZDAJA IN NEUPR.PRIDOBIT.POSL.TAJ.	.	2	2
170-OBREKOVANJE	4	4	8	244-ZLORABA POLOŽAJA ALI PRAVIC	340	239	579
171-ŽALJAVA OBDOLŽITEV	6	5	11	245-PONEVERBA	110	117	227
174-SRAMOTITEV REPUBLIKE SLOVENIJE	1	.	1	246-NEUPRAVIČENA UPORABA	15	16	31
178-POSEBNE DOLOČBE O PREGONU	2	2	4	247-NEUPRAVIČENO SPREJEMANJE DARIL	9	1	10
180-POSILSTVO	79	83	162	248-NEUPRAVIČENO DAJANJE DARIL	4	1	5
181-SPOLNO NASILJE	32	28	60	249-PONAREJANJE DENARJA	481	293	774
182-SPOLNA ZLORABA SLABOTNE OSPEBE	9	12	21	250-PONAR.IN UPORABA			
183-SPOLNI NAPAD NA OTROKA	102	89	191	PONAREJEN.DENARJA	903	886	1.789
184-KRŠITEV SPOLNE NEDOTAK.Z ZLORAB.P.	.	18	25	252-PRANJE DENARJA	.	2	2
185-ZVODNIŠTVO	.	6	6	253-IZDAJA NEKRITEGA ČEKA IN ZLORABA	181	251	432
186-POSREDOVANJE PRI PROSTITUCII	10	25	35	254-DAVČNA ZATAJITEV	120	77	197
187-PRIKAZOVANJE IN IZDELAVA PORNOGR.	3	7	10	255-TIHOTAPSTVO	.	3	3
189-OPUSTITEV ZDRAVSTVENE POMOČI	1	.	1	256-PONAREJANJE LISTIN	1.082	1.497	2.579
190-MALOMARNO ZDRAVLJENJE	.	2	2	257-POSEBNI PRIMERI PONAREJANJA			
193-PROIZ.IZ PROMET ŠKOLJSRED.ZA ZDRA	1	.	1	LISTIN	6	35	41
194-PROIZ.IZ PROM.ZDRAV.OPOREČ.ŽIVIL..	1	1	2	258-OVERITEV LAŽNE VSEBINE	142	177	319
195-NEVESTNO PREGLEDOVANJE MESA ZA P.	.	1	1	259-IZDAJA IN UPORABA LAŽNEGA			
196-NEUPRAVIČENA PROIZVODNJA MAMIL	261	310	571	ZDRAV.S.	.	3	3
197-OMOGOČANJE UŽIVANJA MAMIL	146	143	289	260-PONAREJANJE ZNAMENJ ZA			
200-ODVZEM MLADOLETNE OSPEBE	13	62	75	ZAZNAMOVA	.	1	1
201-ZANEMARJANJE MLADOLETNE OSPEBE	71	95	166	261-ZLORABA URAD.POLOŽ.ALI PRAVIC	65	65	130
202-KRŠITEV DRUŽINSKIH OBVEZNOSTI	.	3	3	262-NEVESTNO DELO V SLUŽBI	9	5	14
203-IZMIKANJE PLAČEVANJU PREŽIVNINE	76	96	172	263-PONEVERBA V SLUŽBI	.	4	4
205-KRŠITEV TEMELJNIH PRAVIC DELAVEV	23	68	91	264-NEUPRAVIČENA UPORABA V SLUŽBI	.	4	4
206-KRŠITEV PRAVIC PRI ZAPOSLOVANJU	.	1	1	265-PONARED.ALI UNIČ.URAD.LIST.KNJIGE	21	18	39
208-OGROŽANJE VARNOSTI PRI DELU	.	19	19	266-IZDAJA URADNE TAJNOSTI	6	1	7
209-KRŠITEV PRAVIC IZ SOCIALNE.ZAVAR.	11	19	30	267-JEMANJE PODKUPNINE	10	2	12
210-ZLORABA PRAVIC IZ SOCIALNE.ZAVAR.	4	1	5	268-DAJANJE PODKUPNINE	32	31	63
211-TATVINA	13.219	9.200	22.419	269-NEZAKONITO POSREDOVANJE	.	1	1
212-VELIKA TATVINA	12.112	10.792	22.904	270-KRŠI.ČLOV.DOSTOJ.Z ZLORA.URAD.POL.	5	3	8
213-ROP	275	292	567	277-SAMOVOLJNA ODSTRANITEV IN BEG	1	1
214-ROPARSKA TATVINA	19	35	54	285-OPUSTITEV OVADBE, DA SE PRIPR.KD	1	.	1
215-ZATAJITEV	92	227	319	286-OPUSTITEV OVADBE KAZNIVEGA DEJ.	1	4	5
216-ODVZEM MOTORNEGA VOZILA	854	711	1.565	287-POMOČ STORILCU PO STORITVI KAZ.D.	11	7	18
217-GOLJUFJA	4.088	3.664	7.752	288-KRIVA OVADBA	.	247	184
218-IZSILJEVANJE	269	281	550	289-KRIVA IZPOVEDBA	3	11	14
219-ODERUŠTVO	6	1	7	290-PREPРЕČITEV DOKAZOVANJA	27	31	58
220-ZLORABA ZAUPANJA	6	3	9	291-KRŠITEV TAJNOSTI POSTOPKA	.	1	1
221-PRIKRIVANJE	1.275	776	2.051	292-PREPРЕČITEV VRNITVE NA DELO	2	2	4
222-NEDOVOLJEN IZVOZ IN UVOD STVARI,..	.	3	3	294-BEG OSPEBE, KI JI JE VZETA PROSTOST	1	1	2
223-POŠKDODOVANJE ALI UNIČENJE STVARI	7	13	20	296-OMOGOČ.BEGA OSPEBI,KI JI JE VZE.PR.	.	2	2
224-POŠKDODOVANJE TUJE STVARI	1.558	1.932	3.490	297-HUDODELSKO ZDRUŽEVANJE	5	15	20
225-POŠKDODOVANJE RAČUNALNIŠKIH PODAT.	.	3	3	298-DOGOVOR ZA KAZNIVO DEJANJE	2	3	5
226-POŽIG	53	61	114	299-NASILNITVO	.	432	198
227-POŠKD.STANOV.IN POSLOV-STAVB....	2	16	18	300-ZBUJANJE NARODNOSTNEGA, RASNEGA	1	1	2
228-NEZAKONITA VSELITEV	79	60	139	301-SODEL.V SKUPINI,KI STORI KD	2	5	7
229-OŠKODOVANJE TUJIH PRAVIC	16	22	38	302-PREPРЕČITEV URADNEGA DEJANJA	225	185	410
230-PREGON, KADAR JE STORILEC V BLIŽ.	.	1	1	303-NAPAD NA URADNO OSPEBO, KO TA OPR.	54	61	115
232-LAŽNI STEČAJ	.	2	2	304-SOD.V SKUPINI,KI PREPREČ.URAD.DEJ.	5	2	7
233-POVZROČITEV STEČAJA Z NEVESTN.GO.	.	1	1	305-HUJSKANJE K UPIRANJU	1	1	2
234-OŠKODOVANJE UPNIKOV	8	6	14	306-ODST.ALI POŠK.URAD.PEČATA ALI ZNA.	26	12	38
				307-ODVZEM ALI UNIČENJE URADNEGA PEČ.	8	2	10
				308-LAŽN.IZDAJANJE ZA URADNO ALI VOJ.	17	22	39
				309-IZDELOVANJE IN PRIDOBIVANJE OROŽJA	3	11	14

zakon - člen	1994	1995	skupaj	zakon - člen	1994	1995	skupaj
310-NEDOVOL.PROIZ.IN PROMET OROŽJA....	52	275	327	347-NEVESTNA VETERINARSKA POMOČ	1	.	1
311-PREPOVEDAN PREHOD ČEZ DRŽAVNO MEJO	87	166	253	359-IZDAJA DRŽAVNE TAJNOSTI	.	1	1
312-ZLOR.ZNAMENJ ZA POMOČ IN ZA NEVAR.	7	10	17	370-SLUŽBA V SOVRAŽNIKOVİ VOJSKI	1	1	2
313-SAMOVOLJNOST	17	36	53	374-VOJNO HUDOD.ZOPER CIVIL.PREBIVALSI.	1	.	1
314-OVIRANJE VERSKIH OBREDOV	1	1	2	376-VOJNO HUDODELSTVO ZOPER VOJNE UJ.	.	1	1
315-SKRUNITEV GROBA	19	25	44	387-SPRAVLJANJE V SUŽENJSKO RAZMERJE	.	1	1
316-SKRUNITEV TRUPLA	1	.	1	skupaj			43.635 38.178 81.813
317-POVZROCITEV SPLOŠNE NEVARNOSTI	240	251	491				
318-POVZROCITEV NEVARNOSTI PRI GRAĐB.	21	13	34				
320-POŠKALI UNIČENJE JAVNIH NAPRAV	32	40	72				
322-ZLORABA TELEMOKUNIKACIJSKIH ZNAM.	.	2	2				
323-NEODVRNITEV NEVARNOSTI	1	.	1				
325-OGROŽANJE JAVNEGA PROMETA	11	1	12				
326-OGROŽ.POSEBNIH VRST JAV.PROMETA	.	4	4				
327-OGROŽ.JAV.PROM. Z NEVAR.DEJANJEM..	13	16	29				
328-NEVESTNO NADZOROVANJE JAV. PROMETA	1	4	5				
329-ZAPUSTITEV POŠKDODOVANCA V PROM...	13	11	24				
333-OBREMENJEVANJE IN UNIČENJE OKOLJA	13	8	21				
334-RAZVREDNOTENJE OKOLJA Z MOTORN.V.	.	1	1				
336-PROTIPRAVNO ODLAGANJE NEVARNIH S.	.	2	2				
337-ONESNAŽENJE PITNE VODE	.	2	2				
338-ONESNAŽENJE ŽIVIL ALI KRME	5	1	6				
339-PROTIPRAVNO ZAVZETJE NEPREMIČNINE	2	8	10				
340-UNIČENJE NASADOV S ŠKODLJIVO SN.	1	1	2				
341-UNIČEVANJE GOZDOV	7	21	28				
342-MUČENJE ŽIVALI	.	6	6				
343-NEZAKONT LOV	49	38	87				
344-NEZAKONIT RIBOLOV	1	.	1				
345-PRENAŠANJE KUŽNIH BOLEZNI PRI Ž.	1	.	1				

Crime in Slovenia in 1995

Staš Svetek, Head of Department for Crime Analysis, Crime Investigation Unit, Ministry of Internal Affairs of the Republic of Slovenia, Štefanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenia

In 1995, the Slovene police handled 38,178 (43,635 in 1994) criminal offences or 12.5 per cent fewer than the previous year. In 23.4 per cent of offences, the police began the prosecution at the instigation of victims. The smaller number of handled and recorded criminal offences is rather a reflection of changes in criminal legislation (prosecution at the instigation of a victim, delimitation between criminal offences of simple and aggravated theft according to the damage inflicted) than an actual reduction in crime. While the police dealt with fewer petty property offences in 1995 than in 1994, it recorded, on the other hand, a greater number of more serious criminal offences (homicides, robberies, rapes, auto thefts, drug and arms-related thefts and similar) than the year before. In considering these changes, one has to take into account the fact that exact comparison with crime handled before the new legislation came into force, is no longer possible.

Among known crime, 735 or 1.9 per cent of criminal offences were a result of organized criminal activity, 4,162 or 10.9 per cent were economic offences and 4,474 or 11.7 per cent of offences were committed by juvenile delinquents. A relative majority of offences within the group of organized crimes was connected with the theft of cars, illicit drug and arms trafficking and with prostitution. In the area of economic crime, there were considerably fewer charges laid for business frauds, but the police had to deal with some new and more serious types of crimes, often related to the privatization of social property, illegal foreign investment, money laundering, tax evasion and infringement of copyright. Among 29,192 suspects against whom charges were laid, there were 22.8 per cent of juveniles and 8.6 per cent of foreign citizens.

Slovene uniformed police and criminal investigation units have managed with professional work to limit criminal offences and the penetration of organized crime in Slovenia. The higher quality of investigation of crime is reflected in the rate of cleared up offences, which was in 1995 as high as 60.4 per cent (57.5 per cent in 1994).

Key words: crime, crime statistics, criminal offences, suspects, the police, Slovenia

UDC: 343.3/7(497.12)»1995«